herpy

FIRBEN

## Gallot's Lizard

# *Gallotia galloti*

*Gallotia galloti* er et kraftigt, dagaktivt firben fra Tenerife og La Palma. Hannerne er sorte på hoved og forkrop med blå kinder og flanker og bliver op til 44 cm. Arten æder både insekter og frugt, er sky og indbyrdes meget aggressiv og passes bedst som par i et stort, solrigt terrarie eller en udendørs indhegning.

Familie: Lacertidae  Udgivet 17. november 2026

**SPECIFIKATIONER**

### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **30-44 cm**<br>total længde inkl. hale |
| Levetid | **8-12 år** |
| Aktiv | **Dag** |
| Levevis | **Klippeboende og jordboende** |
| Biotop | **Halvørken og klippeterræn** |
| Sværhedsgrad | **Øvet** |

### PASNING

| | |
|---|---|
| Min. terrarie | **100 × 70 × 60 cm**<br>L × B × H til 2 voksne dyr |
| Temperatur, dag | **25-31 °C** |
| Hotspot | **35-45 °C** |
| Temperatur, nat | **15-21 °C** |
| Luftfugtighed | **40-60 %** |
| Vand | **Vandskål** |
| UVB | **Anbefalet**<br>Ferguson-zone 3 |
| Vinterhvile | **12-15 °C**<br>8-12 uger |
| Kost | **Insekter, frugt og planter** |
| Holdes | **Parvis** |

### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Æglæggende** |
| Kønsmoden | **24-36 mdr.** |
| Kuldstørrelse | **2-9 æg** |
| Kuld pr. år | **1-2** |
| Inkubation | **44-90 dage**<br>ved 28-31 °C |

### BESKYTTELSE OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Appendiks III** |
| EU-bilag | **Bilag C** |
| IUCN | **Ikke truet (LC)** |

Alle *Gallotia*-arter undtagen *G. simonyi* er fra 29.6.2026 optaget i EU's bilag C ved forordning (EU) 2026/1383, hvor de står som CITES liste III efter indstilling fra EU. Arten er ikke blandt de arter, private ikke må holde efter BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Køb kun opdrættede dyr, og bed om dokumentation for herkomsten.

## Om arten

*Gallotia galloti* er det største af de kanariske firben på Tenerife og La Palma. Kroppen er kraftig, hovedet bredt og øjnene store med orangerød iris. Hannerne bliver op til 44 cm i alt og op til 14 cm fra snude til kloak, men næsten ingen voksne dyr har en hel hale, så de fleste måler mindre. Hunnerne er tydeligt mindre end hannerne. Hos hannerne er hovedet og forkroppen sorte, ryggen er gulgrøn med mørke tværbånd, og kinder og flanker har lysende blå pletter. Hunner og unger er grå til brune med lyse længdestriber eller smalle tværbånd og en mørk, bagud åben V-tegning på den lyse hals. Mange gamle hanner er så hunlignende, at de først kendes på nærmere hold.

Tegningen varierer mellem øerne og mellem landsdelene på Tenerife: hanner fra nord og nordøst har blå kinder og tydelige gule tværbånd, hanner fra centrum og syd er mørkere og næsten sorte med store blå pletter på flankerne, og hanner fra La Palma har blå kinder og hals. Dyrene i handlen kan høre til forskellige former, så det er en fordel at kende oprindelsen.

Arten er hurtig, vagtsom og meget sky, og dyrene i et indendørs terrarie viser sig sjældent, når der er mennesker i nærheden. Hos hinanden er de uhyre aggressive. Voksne hanner er territoriale, og selv et par kan ende med, at den svageste, som regel hunnen, bliver bidt ihjel, hvis der ikke er plads og skjul nok. Dyrene giver pibende lyde fra sig, når de graver og jager hinanden. Et par, der fungerer, kan holdes sammen i mange år. Levetiden er ikke dokumenteret; 8-12 år er et skøn ud fra firben af samme størrelse.

## Udbredelse og levested

*Gallotia galloti* lever på Tenerife og La Palma på De Kanariske Øer samt på klippeøen Roque de Fuera, en af Roques de Anaga, ud for Tenerifes nordøstkyst. Arten findes ikke naturligt på El Hierro og La Gomera. Fund på Madeira regnes ikke med.

På Tenerife findes to hovedformer: en nordlig, som lever i det fugtigere nord og nordøst, og en sydlig i centrum og syd. La Palma har en egen form. Arten går fra kysten højt op i bjergene, og dyr er set op til 3.700 m.

> **Oprindelig udbredelse:** Spanien.

### LEVESTED

*Gallotia galloti* lever på åbne, solrige steder med meget skjul: stendiger, stenhobe, vulkanske klippeflader, krat, vinmarker og plantager. Arten er talrig, bosætter sig hurtigt i nye, menneskeskabte levesteder og ses selv inde i byerne. På den nordlige side af Tenerife går den fra kysten til omkring 1.000 m, hvor passatskyerne begynder; laurbærskov og meget tæt fyrreskov undgås i vid udstrækning.

Dyrene er dagaktive og fouragerer på jorden og i buskadset. Hver han holder et territorium og sidder gerne på en høj sten, hvor den er synlig på afstand. Parringstiden varer fra marts til juli, og æggene lægges i løbet af foråret og sommeren. Arten er aktiv hele året, men de enkelte dyr holder hvileperioder, når det er koldt.

Kosten er blandet: leddyr, snegle og ådsler, men også en stor del frugt, blomster og blade. Frugt er en vigtig del af voksne dyrs kost, og mange kanariske planter får frøene spredt af firbenene. Unger tager især hvirvelløse dyr.

## Pasning

### TERRARIET

*Gallotia galloti* graver og færdes mest på jorden, så bundarealet er vigtigere end højden. Et par skal have et terrarie på mindst 100 × 70 × 60 cm (længde × bredde × højde), svarende til omkring 0,7 m² bundareal. Større er bedre, og et udendørs terrarie eller en indhegning i fuld sol er den bedste løsning om sommeren, for udendørs bliver dyrene ofte langt mindre sky. I den kolde del af året skal de være indendørs.

Bunden skal være dyb nok til at grave i: en blanding af jord, sand og nedbrudt løv i et lag på 10-15 cm, holdt let fugtigt, med løv som øverste lag, så fugten ikke fordamper. Hold gerne en del af bunden tør. Tilbyd barkstykker, flade sten, stenhobe og rodstykker som skjul og solpladser og tæt beplantning, der kan tåle nogle skrammer. Der skal være mange gemmesteder i begge ender, så en underlegen hun kan trække sig tilbage.

Hold kun ét par i et terrarie. Flere hanner kan aldrig bo sammen, og i grupper bider dyrene hinanden, og hunnerne lægger få eller ingen æg og kun 1-2 pr. kuld. En han med to hunner er mulig i et stort terrarie med meget skjul, men et par er sikrest. Til æglægning sættes en skål med let fugtig blanding af tørv og sand på ca. 14 cm i diameter og 9 cm i højde, delvis dækket af en potteskærv. Så graver hunnen ikke tilfældige steder.

### TEMPERATUR

*Gallotia galloti* er et solelskende dyr, der skal kunne varme sig op. Dagtemperaturen i terrariet ligger på 25-31 °C, og en spotlampe over en flad sten giver en overfladetemperatur på 35-45 °C. Aktive dyr i naturen holder en kropstemperatur på 32-34 °C. Om natten falder temperaturen til 15-21 °C, og nattevarme er ikke nødvendig.

En kølig vinterhvile på 8-12 uger ved 12-15 °C med slukkede varmelamper og kortere dage passer til arten og fremmer formeringen, typisk fra midten af december til midten af februar. Appetitten aftager af sig selv i efteråret, og foderet stoppes et par uger før hvilen, så tarmen er tom. Kun sunde, velnærede dyr må i vinterhvile, og de skal være fri for mider og

indvendige snyltere. Efter hvilen stiger temperaturen og dagslængden gradvist, og dyrene begynder at spise inden for få dage.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

### LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 40-60 %. Terrariet skal have god ventilation, og en del af bunden skal være tør. Bunden holdes let fugtig, ikke våd, så løvlaget bliver ved med at holde på fugten.

Dyrene drikker hver dag. Giv en lav skål med frisk vand, som skiftes dagligt. Efter vinterhvilen drikker dyrene meget, før de begynder at spise.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

### LYS OG UVB

*Gallotia galloti* er dagaktiv og soler sig i flere timer, så terrariet skal have kraftigt lys og UVB. Indendørs bruges et T5-rør til Ferguson-zone 3 over solpladsen, så dyret får et UV-indeks på 3-5 ved hovedet; afstanden afgøres med en UV-måler. Glas stopper UVB, så røret skal sidde inde i terrariet eller i en åben del af låget. Udendørs kommer UVB fra solen.

Dagslængden følger naturligt årstiden: 12-14 timer om sommeren og omkring 8 timer under vinterhvilen. Spotlampen tændes i 5-7 timer midt på dagen. Skift UVB-røret efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Varme og temperatur

### FODER

*Gallotia galloti* er altædende, og en stor del af voksne dyrs kost er planteføde. Tilbyd frugt som banan, melon, figner, tomat og bær, blomster og blade, opblødte frø og rå grønt. For meget af det giver overvægt og tandproblemer. Giv frugt som en del af måltidet, ikke som hele måltidet.

Derudover får dyrene insekter: fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, melorme, fluelarver og regnorme. Ungerne tager mest insekter. Dyrene tager også opblødt kattemad i små mængder, men det er ikke nødvendigt. Støv foderet med kalk, og giv jævnligt et vitaminpræparat med D3, medmindre dyret får UVB. Vitaminer og kalk kan også gives i drikkevandet efter producentens dosering. Fodr hver anden dag, så meget dyret æder på nogle minutter. Unger fodres dagligt.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

### ADFÆRD OG HÅNDTERING

*Gallotia galloti* er sky og alert, og dyrene bliver ved med at flygte vildt, når nogen kommer ind i rummet. Udendørs i en indhegning bliver de mere trygge og kan nogle gange spise fra hånden. Undgå at gribe dyret; halen kastes af ved stress og vokser ud igen uden nye hvirvler.

Hannerne er voldsomt territoriale og truer ved at vise de blå sider. Et par lever fredeligt, så længe der er mange skjul, men hunnen angribes i perioder. Kontrollér hunnen for sår og skil dyrene ved gentagne angreb. Parringen sker med et bid i nakken, ikke i flanken som hos mange andre firben. Arten bør ikke deles med andre arter.

## Avl

### KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er større end hunnerne og har et kraftigere hoved og blå kinder og flanker. Hunner og unger har en mørk V-tegning på den lyse hals. Hos unger kan kønnet først bestemmes sikkert, når de er et stykke tid gamle. Dyrene bliver kønsmodne efter to til tre år.

### PARRING

Parringstiden varer fra marts til juli. Efter vinterhvilen vågner hannen først. Hannen bider hunnen i nakken under parringen, og parret holder ikke sammen længere end til parringen. Følg dyrene de første dage, og skil dem, hvis hunnen får sår.

### ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æg mellem april og august, 1-2 kuld om året. Det første kuld har gennemsnitligt 4-5 æg (2-9), og det andet omkring 3 (2-6). Hos grupper af hunner og i for små terrarier bliver kuldene mindre. Æggene er omkring 19 × 13 mm og vokser under udviklingen. Sæt en skål med let fugtig tørv og sand ind som lægeplads, og kontrollér den dagligt i perioden. Hunnen kan æde æggene, hvis hun ikke har et egnet sted.

### INKUBATION

Æggene tages ud, så snart de er lagt, og lægges i en rugekasse med let fugtig blanding af tørv og sand uden at blive drejet. Rugetiden afhænger af temperaturen, og hvor stabil den er: ved 28-31 °C klækker æggene efter 63-68 dage, og med temperatur, der svinger mellem 34 °C om dagen og 18 °C om natten, efter 62-89 dage. Angivelserne spænder i alt fra 44 til 90 dage. Nyklækkede unger er 12-15 cm i alt, heraf omkring 4 cm krop.

### OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er indbyrdes aggressive og skal opdrættes hver for sig fra de første dage, ellers bliver de bidt og kan dø. De voksne æder også gerne unger. Fodr små insekter dagligt, støvet med kalk, og giv lys og UVB som til voksne dyr. De mest sky dyr trives bedst i et terrarie med mange skjul, hvor de kan være uforstyrrede.

## Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes for lidt varme, for lidt UVB, ensidig kost og for lidt plads. De typiske er:

- Knogleskørhed ved for lidt UVB og kalk. Giv UVB eller sol, og støv foderet.
- Overvægt og tandproblemer ved for meget frugt. Hold frugten på en mindre del af kosten.
- Mider og indvendige snyltere hos nye dyr. Nye dyr holdes i karantæne og undersøges, og en afføringsprøve tages før vinterhvilen.
- Sår efter kampe og bid. Skil dyrene, hvis der er sår.
- Tab af halen. Den vokser ud igen, men uden nye hvirvler.
- Problemer ved vinterhvile hos magre eller syge dyr. Er dyret sygt eller undervægtigt, skal det ikke i vinterhvile.
- Æglægningsvanskeligheder uden egnet lægeplads. Hunnen er urolig og graver; opsøg dyrlæge ved svaghed.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale, glat hud og god appetit. Opsøg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret ikke spiser, taber sig eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

### Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.